

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach

SPRAWOZDANIE

za 2012 rok

**z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016
oraz z działalności Gminnego Zespołu
Interdyscyplinarnego w Gminie Sierakowice**

Marzec 2013

WPROWADZENIE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016 tworzy lokalną strategię w zakresie ograniczania rozmiaru przemocy w rodzinie, poprawy bezpieczeństwa rodzin oraz minimalizacji szkód spowodowanych stosowaniem przemocy. Celem Programu jest wypracowanie sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy. Jego osiągnięcie możliwe jest tylko przy współpracy przedstawicieli wszystkich służb i instytucji, które zobowiązane są do działań na rzecz profilaktyki w powyższym zakresie. Przy wdrażaniu Programu uczestniczą przede wszystkim pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w tym Punktu Interwencji Kryzysowej oraz Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego, Komisariatu Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówek oświatowych z terenu gminy Sierakowice, ochrony zdrowia. Adresatami są: cała społeczność gminy Sierakowice, przede wszystkim ofiary przemocy w rodzinie, w tym dzieci i jej sprawcy.

Głównym realizatorem Programu jest Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Sierakowice. Minął drugi rok jego działalności. We wrześniu 2012 r. skład zespołu został poszerzony o dwie osoby - członków tj. Andrzeja Bystronia – Kuratora Zawodowego dla Dorosłych przy Sądzie Rejonowym w Kartuzach oraz Jacka Mazura – Dyrektora Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Sierakowicach.

REALIZACJA PROGRAMU W 2012 ROKU DZIAŁANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO I GRUP ROBOCZYCH ORAZ POZOSTAŁYCH PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH ZAŁOŻONE CELE PROGRAMU

1. ZMNIEJSZENIE SKALI ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SIERAKOWICE

✓ działania diagnozujące rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie

Posiedzenia Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Sierakowicach odbywają się raz na kwartał. W ubiegłym roku odbyły się 4 posiedzenia w zakresie monitoringu działalności grup roboczych, wymiany informacji, ustalania potrzeb szkoleniowych dla instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, diagnozowania zjawiska przemocy na terenie gminy Sierakowice. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie opiera się o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w realizację programu.

✓ statystyczne zestawienia działań zespołu i grup roboczych w 2012 roku

W ubiegłym roku utworzono 51 grup roboczych, łącznie odbyło się 116 posiedzeń. Skład grupy roboczej jest zmienny i jest dopasowany do aktualnych potrzeb rodziny. Standardowo do grupy roboczej powoływany jest pracownik socjalny, w którego rejonie zamieszkuje dana rodzina,

dzielnicowy, pracownik PIK oraz, w zależności od sytuacji, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czy też przedstawiciel placówki oświatowej, do której uczęszczają dzieci z danej rodziny. W niektórych przypadkach do grupy roboczej powołani są: kurator rodzinny, który sprawuje nadzór nad rodziną oraz przedstawiciel ochrony zdrowia, zazwyczaj pielęgniarka.

Poniżej przedstawiono tabelę statystyczną, określającą ilość wdrożonych procedur Niebieskich Kart.

DANE DOT. PROCEDURY NIEBIESKIEJ KARTY		
Liczba Niebieskich Kart A		
RAZEM		54
W tym, sporządzonych przez:	pomoc społeczną	8
	policję	45
	oświatę	0
	służbę zdrowia	1
	GKRPA	0
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C przez Grupę Roboczą		44
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D przez Grupę Roboczą		35
Liczba sprawców przemocy, którzy osobiście stawili się na wezwanie przewodniczącego ZI		9
Liczba przypadków odebrania dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe (art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)		0
Lista zakończonych przez ZI/GR procedur „Niebieskie Karty”		
RAZEM		14
W tym, na skutek:	Ustania przemocy w rodzinie	7
	Zrealizowania indywidualnego planu pomocy	1
	Niepotwierdzenia faktu przemocy w rodzinie	6
Liczba przekazanych przez ZI/GR zawiadomień do organów ścigania (Policji, Prokuratury) o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie		6
Liczba spotkań grup roboczych		116
Liczba grup roboczych		51

Jak wynika z powyższej tabeli, najczęściej sporządzonych Niebieskich Kart – A jest przez funkcjonariuszy policji. Wiąże się to z tym, że ofiary przemocy w rodzinie zwracają się o pomoc zazwyczaj w sytuacjach nasilonej przemocy ze strony sprawcy. W obawie o swoje zdrowie a nawet życie dzwonią na nr alarmowy. Jeden formularz Niebieskiej Karty -A jest sporządzony przez służbę zdrowia z poza terenu Gminy Sierakowice.

2. STWORZENIE WARUNKÓW WSPIERAJĄCYCH RODZINĘ W ZAKRESIE PRZEZWYCIEŻENIA SYTUACJI KRYZYSOWEJ, PRZERWANIA CYKLU PRZEMOCY, ZAPOBIEGANIA KOLEJNYM AKTOM PRZEMOCY W RODZINIE. UDZIELANIE POMOCY OSOBOM I RODZINOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY W TYM POMOCY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC

- ✓ **działania interwencyjno-wspierające polegające na rozwoju osób i form służących pomocą ofiarom przemocy w rodzinie w tym działania interwencyjne wobec osób stosujących przemoc**

Ofiary przemocy w rodzinie mogą korzystać na terenie naszej gminy ze specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, specjalisty w zakresie pracy z rodziną oraz specjalisty w zakresie pomocy ofiarom przemocy w formie terapii, spotkań indywidualnych lub grupowych, którą zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach. W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia ofiary przemocy (dorośli i dzieci) mają zapewnioną możliwość schronienia w Mieszkanium Chronionym prowadzonym przez GOPS. Ofiary przemocy korzystają również z pomocy w formie pracy socjalnej.

Osobom, które są sprawcami przemocy w rodzinie oferowana jest pomoc w postaci terapii dla osób uzależnionych oraz zajęć korekcyjno-edukacyjnych. W tych przypadkach osoby kierowane są do instytucji poza terenem gminy Sierakowice.

■ Katalog udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy i sprawcom przemocy przez specjalistów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach:

- indywidualne spotkania z psychologiem: 35 osób w tym 4 dzieci i 4 osoby stosujące przemoc,
- indywidualne spotkanie ze specjalistą w zakresie pomocy ofiarom przemocy: 51 w tym 7 dzieci i 14 osób stosujących przemoc, łącznie z porad PIK w 2012 r. skorzystało 181 osób,
- indywidualne spotkania z pedagogiem: 8 dzieci i 1 osoba stosująca przemoc,
- indywidualne spotkania ze specjalistą w zakresie pracy z rodziną: 20 osób w tym 7 dzieci i 5 osób stosujących przemoc.

Cztery osoby stosujące przemoc zostały skierowane do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, prowadzonym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach. Oddziaływania grupowe w całości były oparte na programie Duluth. Celami programu były - wyposażenie uczestników programu w wiedzę i umiejętności pozwalające na zmianę zachowań przemocowych na zachowania konstruktywne. Skierowane osoby ukończyły program, który trwał 6 miesięcy, zajęcia odbywały się raz w tygodniu. Udział w programie poprzedzony był indywidualnymi spotkaniami z psychologiem, w celu skutecznego zmotywowania sprawców do udziału w programie.

- ✓ **prowadzenie działań edukacyjnych zwiększających kompetencje rodzicielskie i wychowawcze dla rodziców**

Przy Zespole Poradnictwa Specjalistycznego odbyły się dwie edycje warsztatów dla rodziców "Szkoła dla Rodziców" w których uczestniczyło łącznie 17 osób.

✓ **organizowanie grup wsparcia dla osób współuzależnionych oraz dla osób będącymi ofiarami przemocy**

Pracownicy Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego jak i Punktu Interwencji Kryzysowej przy GOPS w Sierakowicach prowadzą dwie grupy wsparcia. Spotkania odbywają się raz na dwa tygodnie. Godziny spotkań dostosowane są do potrzeb i możliwości osób korzystających z tej formy pomocy tj. do południa i po południu. Łącznie w 2012 r. odbyło się 41 spotkań w których uczestniczyło 25 osób. Grupy mają charakter otwartych spotkań, co oznacza, że przez cały czas trwania projektu trwała rekrutacja. Celem pracy w grupach z ofiarami przemocy jest przede wszystkim przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, rozwój poczucia tożsamości, uczenie się asertywnych zachowań i uporania się z urazem, uświadomienie mocnych i słabych stron ofiary, podniesienie poczucia własnej wartości ofiary.

Od listopada 2012 r. uruchomiono dwie grupy terapeutyczne; dla Dorosłych Dzieci Alkoholików i Dorosłych Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych. Łącznie odbyło się 6 spotkań, w których uczestniczyło 6 osób. Spotkania mają charakter sesji terapeutycznych – rozwojowych przeznaczonych dla osób dorosłych, które wychowywały się w rodzinach alkoholowych. Grupy mają charakter grup zamkniętych. Zajęcia są prowadzone przez psychologa i specjalistę w zakresie pracy z rodziną.

✓ **zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie miejsca w mieszkaniu chronionym**

Zapewniono schronienie i wsparcie 8 osobom (3 osoby dorosłe i 5 dzieci). Osoby te zostały przewiezione do mieszkania chronionego w sytuacji nasilonej przemocy ze strony sprawcy.

■ **Katalog udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy przez pozostałe podmioty realizujące procedurę Niebieskiej Karty:**

✓ **pomoc realizowana przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Niestety często przemoc w rodzinie występuje wraz z problemem uzależnienia od alkoholu przez sprawcę. Dzięki Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sierakowicach osoby uzależnione i ich rodziny mogą uzyskać wsparcie. Na terenie Gminy osoby te mogą zgłosić się do punktu konsultacyjnego przy GKRPA. Regularnie w każdy piątek odbywały się spotkania otwarte dla osób uzależnionych i ich rodzin, w których uczestniczyło do 50 osób.

W 2012 r. skierowano 17 osób na przymusowe leczenie odwykowe, w tym 5 osób będących sprawcami przemocy. W punkcie konsultacyjnym 116 osób z terenu gminy Sierakowice skorzystało z bezpłatnej porady prawnej. Z pomocy specjalistów punktu skorzystało 52 osoby uzależnione od alkoholu i 30 osób współuzależnionych. Natomiast do biegłych sądowych o badanie stopnia uzależnienia skierowano 25 osób. Przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sierakowicach w 2012 r. nie sporządzili formularzy Niebieskich Kart – A. Natomiast systematycznie przedstawiciel instytucji uczestniczy w spotkaniach grup roboczych.

(dane sporządzono na podstawie sprawozdania GKRPA – Maria Karolak)

✓ **pomoc realizowana przez placówki oświatowe**

Przedstawiciele Oświaty w 2012 r. nie sporządzili żadnej Niebieskiej Karty. Niemniej z danych podanych przez ZEAS wynika, że w 14 przypadkach wdrożono procedury interwencyjne w związku z przemocą kierowaną wobec dziecka (bez wypełniania Niebieskich Kart). W tych przypadkach monitorowano sytuację szkolną dziecka i rodzinną na bieżąco. Podejmowano też współpracę z innymi instytucjami takie jak GOPS w Sierakowicach, Policja, PCPR i CIK Kartuzy. Objęto uczniów dodatkowymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Skierowano uczniów do udziału w zajęciach socjoterapeutycznych. Przeprowadzono też indywidualne rozmowy z rodzicami, udzielono wsparcia pedagogicznego i psychologicznego.

(dane sporządzono na podstawie sprawozdania ZEAS – Jacek Mazur)

✓ **pomoc realizowana przez Kaszubskie Centrum Medyczne w Sierakowicach**

Jak wynika z danych statystycznych Kaszubskiego Centrum Medycznego w Sierakowicach również służba zdrowia nie sporządziła Niebieskich Kart. Natomiast udzielono pomocy medycznej 2 dzieciom, które były ofiarami przemocy.

✓ **pomoc realizowana przez Komisariatu Policji w Sierakowicach**

Funkcjonariusze Policji KP w Sierakowicach regularnie uczestniczą w posiedzeniach grup roboczych. Wykonują też zadania powierzone w celu realizacji planu z rodziną poprzez składanie systematycznych wizyt w rodzinie sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą, przeprowadzają z osobą wobec, której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc rozmowę w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się nad rodziną. Ponadto dzielnicowi, wypełniają najczęściej formularze Niebieskiej Karty D z osobą stosującą przemoc.

Z informacji Komisariatu Policji w Sierakowicach wynika, że w 2012 r. wszczęto 8 postępowań przygotowawczych o czyn z art 207 kk (o znęcanie się nad rodziną), z czego 3 skierowano z aktem oskarżenia do Sądu Rejonowego w Kartuzach – Wydział Karny. W jednym przypadku na drodze postępowania przygotowawczego Prokurator wydał nakaz opuszczenia przez sprawcę lokalu i zakaz kontaktowania się z członkami rodziny.

(dane sporządzono na podstawie sprawozdania KP w Sierakowicach – Stanisław Karcz)

3. PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I INSTYTUCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Gminny Zespół Interdyscyplinarny zorganizował w 2012 r. dwa szkolenia dla pracowników socjalnych, pedagogów, funkcjonariuszy policji, kuratorów, członków Zespołu, GKRPA, przedstawicieli oświaty i ochrony zdrowia:

- "Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie – podejście praktyczne, prawne, kompetencje służb w ramach procedury Niebieskiej Karty". Szkolenie prowadził Prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie – Jarosław Polanowski. W szkoleniu brało udział 40 osób.

- "Procedura Niebieskich Kart". Szkolenie prowadziła Gabriela Konarzewska z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku. W szkoleniu uczestniczyło 16 osób. Zajęcia skierowane były głównie do pedagogów szkół z terenu gminy Sierakowice.

W ramach działalności Oświata w 2012 r., przeprowadziła dla nauczycieli szkół następujące szkolenia:

- "Procedury postępowania w przypadku przemocy wobec uczniów."
- "Współpraca z instytucjami wspierającymi rodzinę."
- "Procedury "Niebieskiej Karty" – szkolenie zespołów wychowawczych w ramach WDN."
- "Przeciwdziałanie przemocy i patologiom społecznym."

4. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH Z ZAKRESU PRZEMOCY W RODZINIE PRZEZ INSTYTUCJE Z TERENU GMINY SIERAKOWICE

W prowadzenie zajęć edukacyjnych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych jak i rodziców włączyli się również przedstawiciele oświaty, policji, GKRPA oraz GOK.

- **Gminny Ośrodek Kultury w Sierakowicach** realizował to zadanie poprzez wspieranie różnych form spędzenia wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne:
(*dane wprowadzono na podstawie sprawozdania rocznego sporządzonego przez Irenę Kulwиковską Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury w Sierakowicach*)

- Sekcja nauki gry na instrumentach (gitara, skrzypce). Zajęciami objęto 89 dzieci i młodzieży. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu.
- Sekcja nauki gry indywidualnej (piano, akordeon, kontrabas, organki elektryczne). Z zajęć skorzystało 40 dzieci i młodzieży. Spotkania odbywały się 4 razy w tygodniu.
- Zorganizowano zajęcia taneczne "Formacja Tańca Nowoczesnego "Black Dance", które organizowano na terenie Szkoły Podstawowej w Sierakowicach. Z zajęć skorzystało 70 dzieci i młodzieży. Spotkania odbywały się 2 razy w tygodniu.
- Dwa razy w tygodniu odbywały się zajęcia dla dzieci dotyczące sztuki ludowej. Zajęciami objęto 20 dzieci.
- Utworzono "Teatr Młodych Gotów", który skupiał młodzież szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych łącznie - 17 osób. Spotkania odbywały się 2 razy w tygodniu.

Gminny Ośrodek Kultury w Sierakowicach nie tylko realizował zajęcia dla dzieci i młodzieży ale również wspiera osoby dorosłe.

W sali OSP w Sierakowicach odbywały się zajęcia Kaszubskiego Zespołu Pieśni i Tańca "SIERAKOWICE". Raz w tygodniu odbywały się spotkania zespołu, który liczy 73 osoby w wieku od 13 do 60 lat.

W wieku od 7 do 60 lat liczy sobie 23 osobowa Młodzieżowa Orkiestra Dęta Gminy Sierakowice.

Gminny Ośrodek Kultury wspólnie z Pełnomocnikiem ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zorganizował:

- zajęcia z muzykoterapii dla 3 dzieci z Tuchlina, które odbywały się raz w tygodniu przez okres 10 miesięcy,
- kampanię pt. "Spotkanie z żywą muzyką", w ramach przestrzegania przed skutkami spożywania alkoholu i narkotyków, w której wzięło udział 150 osób.

Ponadto zorganizowano:

- 7 warsztatów Nordic Walking, w których wzięło udział ok. 70 kobiet w wieku od 10 do 60 lat,
- 2 warsztaty decoupage dla 30 osób w tym 15 dzieci.

W Gminnym Ośrodku Kultury w ubiegłym roku osoby z terenu gminy Sierakowice mogły skorzystać z bezpłatnych porad prawnych, które prowadzone były przez Kaszubski Uniwersytet Ludowy w Wieżycy.

Instytucja udostępnia też salę grupom młodzieżowym:

- Izba Muzycznych Wyrzeźwień,
- Per Pedes,
- Klub Skata.

■ **Zajęcia profilaktyczne przeprowadzone w szkołach na terenie gminy Sierakowice w roku 2012, w ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sierakowicach.**

(dane wprowadzono na podstawie sprawozdania rocznego sporządzonego przez Aleksandrę Szczypior – Inspektora ds. narkomanii w UG w Sierakowicach)

Przeprowadzono zajęcia profilaktyczne w 8 szkołach gminy Sierakowice:

- Przedszkole Gminne w Sierakowicach,
- Szkoła Podstawowa w Sierakowicach,
- Szkoła Podstawowa w Gowidlinie,
- Gimnazjum w Gowidlinie,
- Szkoła Podstawowa w Kamienicy Królewskiej,
- Gimnazjum w Kamienicy Królewskiej,
- Szkoła Podstawowa w Puzdrowie,
- Szkoła Podstawowa w Jelonku.

Łącznie przeprowadzono 98 godzin w 47 klasach. Zajęcia były skierowane do 581 uczniów. Zajęcia profilaktyczne obejmowały tematy z zakresu przemocy, kultury osobistej, wyrażania trudnych emocji, zasad współżycia w klasie, kradzieży, zdrowego stylu życia, systemu wartości, integracji, problemów klasowych, komunikacji międzyosobowej, asertywności, agresji słownej, poczucia własnej wartości, nieraniącego wyrażania złości, szanowania granic, spędzania wolnego czasu, używek, tolerancji, współpracy w grupie, stereotypów, wzajemnego szacunku, rozwiązywania konfliktów, atmosfery w klasie.

Dodatkowo w ramach działań profilaktycznych w 2012 r. zostały przeprowadzone szkolenia dla rodziców, obserwacja pedagogiczna, konsultacje z pedagogami szkolnymi oraz dyrektorami szkół. Ponadto rozpowszechniono materiały edukacyjne i ulotki na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzależnień.

■ **Programy, projekty, warsztaty realizowane przez placówki oświatowe w 2012 roku na terenie gminy Sierakowice dla uczniów, rodziców:**

(Dane wprowadzono na podstawie sprawozdania rocznego sporządzonego przez Jacka Mazura – Dyrektora ZEAS w Sierakowicach)

- Zajęcia warsztatowe dla uczniów gimnazjów gminy Sierakowice o tematyce uzależnień i agresji.
- Pogadanki dla uczniów Szkół Podstawowych gminy Sierakowice na temat agresji i uzależnień w ramach Tygodnia Profilaktyki.
- Przeprowadzono zajęcia wychowawcze, profilaktyczne z zakresu przemocy: "Mój szacunek do pracy i obowiązków rodziców. Rozmowa z uczniami o przemocy w rodzinie"; "Praca moich rodziców. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie". Ponadto przeprowadzono projekcję filmu na temat przemocy w rodzinie.
- Wdrożono programy i projekty związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jak i o tematyce uzależnienia: "Kroczek", "Moda na kulturę – bis", "Bezpieczna szkoła-bezpieczny uczeń", "Obchody Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka oraz Dnia Ochrony Praw Dziecka".

Podsumowując należy stwierdzić, że zaangażowanie służb w pomoc osobom pokrzywdzonym i ich rodzinom poprzez tworzenie nowych form wsparcia jest bardziej rozwinięta i efektywna w porównaniu z rokiem 2011 r. Niestety skala zjawiska przemocy w rodzinie narasta, w ubiegłym roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 54 formularzy Niebieskich Kart – A. W 2011 r. wpłynęło 8 takich formularzy. Tym samym wzrosła liczba posiedzeń grup roboczych w 2012 r. odbyło się ich – 116, a w 2011 r. - 24.